

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Bergstraat 2

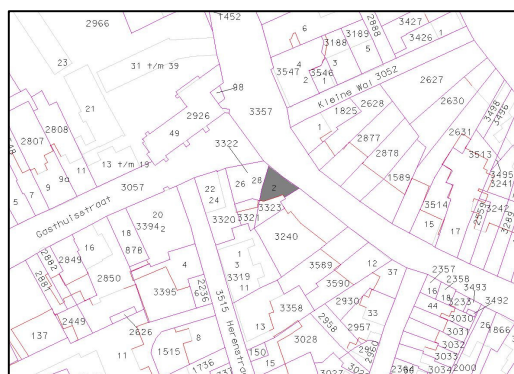
Monumentnummer : GM086

Straat : Bergstraat
Huisnummer : 2
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DC

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3323

Naam object : ---
Bouwjaar : 1850/1987
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 07-04-2014
Datum aanwijzing : 16-09-2014

Situering

Pand binnen de historische binnenstad van Doesburg gelegen nabij het kruispunt van de Bergstraat en de Gasthuisstraat met Paardenmarkt en de Kleine Wal. De Bergstraat, de Gasthuisstraat en de Paardenmarkt verbreden zich op dit kruispunt, zodat feitelijk sprake is van een plein. Het pand staat in de rooilijn aan de straat.

Hoofdropzet

Tweelaags pand op een wigvormige plattegrond. Het pand is deels onderkelderd en heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder een schilddak. Het achterste deel van de linker gevel grenst aan een ommuurde tuin. Links van het pand staat een moderne bakstenen schuur met schilddak.

Historie

De locatie is gelegen binnen het dertiende-eeuwse deel van de binnenstad. Nadat in de eerste helft van de veertiende eeuw een oostelijk deel van de stad werd opgegeven, moest een nieuwe stadsmuur worden gebouwd ter plaatse van de Nahuyssingel. Ook werd toen vermoedelijk de Nieuwstraat aangelegd. Het plein waaraan Bergstraat 2 is gesitueerd is mogelijk toen ook aangepast. De Bergstraat kreeg in 1614 te maken met een stadsbrand waarna het overgrote deel van de panden aan de straat zijn vernieuwd. De straat wordt gekenmerkt door panden met gemengd volume en gebruik: enerzijds kleine, eenlaags huisjes met zadeldak, anderzijds grotere panden en stadsboerderijen.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is afgaande op het gevelmetselwerk en de aanwezige kapconstructie vermoedelijk in de negentiende eeuw tot stand gekomen, mogelijk als officierswoning. De beide kelders gaan mogelijk terug op twee geïncorporeerde oudere huisjes. Het pand is vervolgens in de vroege twintigste eeuw gesplitst in een boven- en benedenwoning. Het pand is in 1987 zeer ingrijpend verbouwd en de gevel gerestaureerd en aangepast in opdracht van Stichting Stadsherstel Doesburg, waarbij op de kap na, de constructie en de indeling nieuw tot stand kwam.

Exterieur

Bergstraat 2 heeft een vier vensterassen brede bakstenen gevel, gemetseld in kruisverband, van twee bouwlagen op een plint met de entree in de derde travee van links. Tot 1987 waren de toegangen tot bovenwoning en de woning op de begane grond in de eerste en tweede travee ondergebracht. Links van de ingang is een gevelsteen ingemetseld met een (Doesburgse) maansikkel en het opschrift: *hersteld in 1987*. De vensters in de gevel zijn alle vierruits schuifvensters met (optische) wisseldorpel en tweeruits bovenramen die als klapramen zijn uitgevoerd. Een aantal kozijnen zijn voorzien van duimen voor persiennes. Alle gevelopeningen worden ontlast met anderhalf steens strekse bogen en hebben gepleisterde, bakstenen lekdorpels. Op de verdieping zijn deze in hout uitgevoerd en hebben de vensters getoogde bovendorpels. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een fors hoofdstel, bestaande uit een architraaf, gepleisterd fries en een kroonlijst. Het dak is belegd met gesmoorde, opnieuw verbeterde Hollandse dakpannen. In het dakvlak aan de straatzijde is centraal een dakkapel met tweeruits draairamen opgenomen onder een flauw zadeldak en met zijwangen die met zink zijn bekleed. Boven de ramen een timpaan. Uit het platte middendeel van het dak steekt een forse, van baksteen gemetselde schoorsteen.

De beide gemetselde, bakstenen zijgevels zijn blind, met uitzondering van het deel van de linker gevel dat grenst aan de tuin. Hier is in 1987 een volledig nieuwe vensterindeling gerealiseerd met nieuwe, historiserende deur- en vensterkozijnen en

ramen met roedenverdeling. De gevels zijn opgetrokken met handvorm bakstenen en voorzien van knipvoegen. De zijgevels worden aan de bovenzijde afgesloten met een zinken mastgoot.

Interieur

Kelders:

Het pand heeft twee kelderruimten. De kelder links is aan de straatzijde gesitueerd en wordt bereikt via een luik linksvoor in de hoek van de woonkamer.

De kelder heeft een rechthoekige plattegrond van enkele vierkante meters en is tongewelfd met de kruin evenwijdig aan de Bergstraat. Een kelderlicht aan de Bergstraat zorgt voor daglicht.

Een tweede kelder is rechts gesitueerd en is toegankelijk middels een luik en moderne trap vanuit de keuken rechts achter. De kelder heeft een enigszins taps toelopende plattegrond en heeft een vlak gedekt plafond van gewapend beton. De ruimte wordt aan de straatzijde van daglicht voorzien door een kelderlicht, dat uit een ruim één meter dikke muur is gespaard. De muren zijn gemetseld van middelgroot formaat handvormstenen in kalkspecie. Links achter is in de zijmuur een oude keldertoegang aanwezig, feitelijk een relict van de verdwenen indeling op de begane grond.

Begane grond en verdieping:

De indeling en afwerking van zowel de begane grond als de verdieping is in 1987 nieuw tot stand gekomen en wordt hier verder niet beschreven. Eventueel aanwezige oude constructiedelen dan wel afwerkingen zijn niet in het zicht.

Zolder:

De plattegrond op zolder bestaat uit een grote ongedeelde zolder met een kleine bergruimte rechts achter. De kapconstructie is overal in het zicht en bestaat uit ongeschaafd, machinaal gezaagd vuren sporen die zijn voorzien van dakbeschoot. De constructie is op onregelmatige afstand versterkt met kreupele spantbenen die de hoekgordingen opvangen. Blokkeels beteugelen de spatkrachten van de sporen. Tussen de gordingen is het dak plat uitgevoerd. Enkele recent aangebracht dakramen zorgen voor daglicht.

Bouwdossiers

21-04-1986: renovatie pand Bergstraat 2-4

Literatuur

- Haans, F.A.C., H. J. van Capelleveen, *Beschrijving Bergstraat 2/4 Doesburg*, 6-5-1990 (adviesnr. 81)

Waardering

Het pand dateert vermoedelijk uit de 19^e eeuw, met mogelijk resten van twee oudere voorgangers. Het is in 1987 ingrijpend gerenoveerd. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging in de straat in combinatie met de harmonieuze bakstenen voorgevel.

Het object Bergstraat 2 is van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de stedenbouwkundige en architectuurhistorische waarde.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de prominente bijdrage aan de lokaal-topografische situatie.

Het huis is architectuurhistorisch van belang vanwege de bewaard gebleven gevel met harmonieuze verhoudingen.